

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 24 shtator 2012
Nr. ref.: MP-300/12

VENDIM PËR MASËN E PËRKOHSHME

në

Rastin Nr. KI78/12

Parashtruesi

Bajrush Xhemajli

**Vlerësim i kushtetutshmërisë së Vendimit të Gjykatës Supreme, Pkl. nr.
70/2012, të 22 qershorit 2012**

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Enver Hasani, Kryetar
Ivan Čukalović, Zëvendëskryetar
Robert Carolan, gjyqtar
Altay Suroy, gjyqtar
Almiro Rodrigues, gjyqtar
Snezhana Botusharova, gjyqtare
Kadri Kryeziu, gjyqtar dhe
Arta Rama-Hajrizi, gjyqtare

Parashtruesi i kërkesës

1. Parashtruesi i kërkesës është z. Bajrush Xhemajli, i cili përfaqësohet nga Shoqëria e Avokatëve “Sejdiu & Qerkini”, sh.p.k. nga Prishtina.

Vendimi i kontestuar

2. Parashtruesi e konteston aktgjykimin e Gjykatës Supreme, Pkl. nr. 70/2012, të 22 qershorit 2012, që i është dorëzuar parashtruesit më 26 korrik 2012.

Objekti i çështjes

3. Parashtruesi pohon që aktgjykimi i sipërpërmendur ia shkeli të drejtat e tij të garantuara me Kushtetutën e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta), neni 31 (E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm), neni 6. (E drejta për një proces të rregullt) i Konventës Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (në tekstin e mëtejme: KEDNJ), dhe neni 10 i Deklaratës Universale për të Drejtat e Njeriut.
4. Përveç kësaj, parashtruesi kërkon që Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata) të vendosë masë të përkohshme.

Baza juridike

5. Kërkesa është e bazuar në nenin 113.7 të Kushtetutës, nenet 22 dhe 27 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, të 15 janarit 2009, (Nr. 03/L-121) (në tekstin e mëtejme: Ligji), dhe rregulli 54 dhe 56 (3) të Rregullores së punës të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Rregullorja).

Procedura në Gjykatë

6. Më 23 gusht 2012, parashtruesi dorëzoi kërkesën në Gjykatë.
7. Më 4 shtator 2012, Kryetari, me vendimin Nr. GJR. KI 78/12, e caktoi gjyqtarin Kadri Kryeziu Gjyqtar raportues. Të njëjtën datë, Kryetari, me vendimin Nr. K. SH. KI78/12, e caktoi Kolegjin shqyrtues të përbërë nga gjyqtarët Altay Suroy (kryesues), Almiro Rodrigues dhe Snezhana Botusharova.
8. Më 5 shtator 2012, Gjykata e njoftoi Gjykatën Supreme dhe Prokurorinë e Shtetit për kërkesën e parashtruar.
9. Më 21 shtator 2012, Gjykata shqyrtoi Raportin paraprak të Gjyqtarit Raportues lidhur me vënien e masës së përkohshme, deri në vendimin përfundimtar të kërkesës.

Përmbledhje e fakteve

10. Më 24 nëntor 2009, prokuroria publike e qarkut ngriti aktakuzën (PP. nr. 565-1/2009) në Gjykatën e Qarkut në Prishtinë kundër parashtruesit sepse ka kryer veprën penale të nenit 297 paragrafi 5 lidhur me paragrafin 1-3 [Rrezikimi i trafikut publik] të Kodit të Përkohshëm Penal të Kosovës (në tekstin e mëtejme: KPPK).
11. Më 1 mars 2010, gjyqtari për konfirmim të aktakuzës konfirmoi aktakuzën ndaj parashtruesit (Ka. nr. 438/2009).
12. Më 26 nëntor 2010, Gjykata e Qarkut në Prishtinë (Aktgjykimi P. nr. 485/09) gjeti parashtruesin fajtor për kryerjen e veprës penale sipas nenit 297 paragrafi 5 në lidhje me paragrafin 1-3 të KPPK-së. Gjykata e Qarkut në Prishtinë vendosi se deklarata e të dëmtuarve ishin pa kundërthënie, në pajtim me ekspertizën dhe deklaratën e ekspertit të komunikacionit, ekspertizat mjeko-ligjore për lëndimet të cilët i kanë pësuar të njëjtit dhe raportin e autopsisë për të ndjerin dhe prandaj iu fali besimin e plotë.

Gjithashtu, Gjykata ia fali besimin e plotë raportit të obduksionit si dhe ekspertizës së ekspertit të komunikacionit. Sa i përket pretendimet e parashtruesit “[...] së në asnjë fazë të procedurës nuk është vërtetuar gjendja teknike e veturës të akuzuarit edhe pse ka qenë obligim ligjor, sipas vlerësimit të gjykatës, është rrethanë irelevante sepse [...] aksidenti i komunikacionit është shkaktuar si pasojë e veprimeve të të akuzuarit pas goditjes së veturës e cila ka qarkulluar në shiritin e majtë të rrugës dhe nga lëndimet e pësuar në këtë aksident, sipas raportit i autopsisë, ka vdekur [...], të dëmtuarit [...] kanë pësuar lëndime të rënda trupore dhe [...], lëndime të lehta trupore, si vërtetohet nga mendimi i ekspertit mjeko-ligjor, ndërsa në ekspertizën e ekspertit të komunikacionit është konstatuar se nuk ka lëshime të pjesëmarrësve tjerë në komunikacion të cilat kishin me qenë faktor kontribuues të këtij aksidenti. Prandaj, sipas vlerësimit të gjykatës kjo mbrojtje kishte për qëllim justifikimin e veprimeve inkriminuese të të akuzuarit si dhe shmangien e përgjegjësisë penale të tij.” Kundër këtij aktgjykimi parashtruesi u ankua në Gjykatën Supreme.

13. Më 8 mars 2012, Gjykata Supreme (Aktgjykimi Ap. nr. 134/2011) e hodhi poshtë si të pabazuar ankesën e parashtruesit. Gjykata Supreme konstatoi se në mënyrë të drejtë dhe të plotë është vërtetuar vendi dhe koha e ndodhjes së aksidentit, pjesëmarrësit dhe pasojat e shkaktuara. Për me tepër:

“... ”

Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme, nuk ka pas indikacione se automjeti i të akuzuarit nuk ka qenë në gjendje të rregull, sepse ai asnjëherë nuk ka pohuar një fakt të këtillë, e në anën tjetër eksperti i komunikacionit ka gjetur se bartja e automjetit mund të shkaktohet për shkak të mosfunksionimit të sistemit të frenimit por në rastin konkret deri të bartja e automjetit nuk ka ardhur për atë shkasë por automjeti i të akuzuarit është bartur pasi e ka goditur/prekur automjetin të cilin ka tentuar ta tejkalojë. Gjykata e shkalles së parë drejt ka konkluduar se gjetja e ekspertit është e drejtë sepse [...] kjo prove ka qenë në përputhje me provat tjera të administruara.

Sipas ankesës faktori tjetër - "faktori rrugë" ka ndikuar në shkaktimin e "aksidentit dhe gjendja faktike edhe për këtë fakt është vërtetuar në mënyrë të gabuar. Kështu, sipas ankesës shkaktar i aksidentit është edhe mungesa e mbrojtësit në mes dy drejtime. Mirëpo, ky fakt nga mbrojtja është potencuar edhe "gjatë procedurës së shkalles së parë dhe nga eksperti i komunikacionit është "kërkuar përgjigje dhe eksperti qartazi ka deklaruar se ekzistimi i mbrojtjes do të kishte ndikuar që të mos vinte deri të aksidenti në përmasa të këtilla por jo edhe se ky është faktor i shkaktimit të vet aksidentit.

Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme janë të pabazuara thëniet ankimore se eksperti ka dhënë konstatim dhe mendim jo profesional, i cili nuk ka mbështetje në provat e administruara. Përkundrazi, në kohën e dhënësës së ekspertizës, eksperti, siç edhe vet ka deklaruar, ka pas në dispozicion të gjitha shkresat e lëndës dhe konstatimi dhe mendimi i tij janë në përputhje, pra nuk kanë asnjë paqartësi apo kundërthënie me provat tjera të administruara, siç janë skica dhe fotodokumentacioni i vendit të ngjarjes, në të cilat shihen gjurmët në rrugë, dëmtimet dhe pozita e fundit të automjeteve, si dhe deklaratat e dëshmitarëve të dëgjuar.

“... ”

Kundër këtij aktgjykimi parashtruesi dorëzoi në Gjykatën Supreme kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë.

14. Më 22 qershor 2012, Gjykata Supreme (Aktgjykimi Pkl. nr. 70/2012) e hodhi poshtë si të pabazuar kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë të parashtruesit. Për me tepër Gjykata Supreme konstatoi se *“Mbrojtësit e të akuzuarit në të gjitha fazat e procedurës i kanë përsëritur pothuajse të njëjtat pretendimet, duke bërë këtë edhe tani në këtë mjet të jashtëzakonshëm juridike, përkatësisht duke pretenduar se gjendja faktike nuk është vërtetuar drejt, për faktin se sipas tyre gjykata nuk ka arritur të vërtetojë me saktësi se kush ishte ai që kontribuoi në shkaktimin e këtij aksidentit me pasoja fatale: faktori njeri, faktori rrugë apo faktori teknik (ndonjë defekt eventual në mjet, prandaj, sipas tyre, në rrethana të tilla, ka qenë e domosdoshme të urdhërohet kryerja e një superekspertizë. Të gjitha këto pretendime, për të cilat kanë marrë përgjigje të mjaftueshme nga kolegji i kësaj Gjykate, janë të pabazuara. Gjykata mund të caktojë një ekspert tjetër apo të caktojë edhe superekspertizen në rast se në mendimin e eksperteve ka kundërthënie, të meta apo shfaqet dyshim i arsyeshëm për saktësinë e mendimit të dhënë, nëse të dhënat në konstatimin e eksperteve, (kur kemi dy) ndryshojnë thellësisht ose kur konstatimet e tyre janë të paqarta, jo të plota e në kundërshtim me vetveten ose me rrethanat e shqyrtuara dhe kur të gjitha këto nuk mund të mënjanohen me marrjen e sërishme në pyetje të eksperteve. Në situatën konkrete, nuk qëndron asnjëra nga këto rrethana që do ta detyronin gjykatën të kërkojë kryerjen e një superekspertizë.”*
15. Më 17 prill 2012, Gjykata Komunale në Ferizaj (Aktvendim ED. nr. 17/12) e aprovoi kërkesën e parashtruesit për shtyrjen e ekzekutimit të dënimit me burgim për periudhën kohore 3 (tre) muaj.
16. Më 18 korrik 2012, Gjykata Komunale në Ferizaj (Aktvendim ED. nr. 17/12) prapë e aprovoi kërkesën e parashtruesit për shtyrjen e ekzekutimit të dënimit me burgim për periudhën kohore 2 (dy) muaj. Parashtruesi është i detyruar që më 19 shtator 2012 të paraqitet për mbajtjen e dënimit.

Pretendimet e parashtruesit

17. Parashtruesi pohon me sa vijon.
 - (i) Shkelja e parimit të barazisë së palëve në procedurë
 - Parashtruesi pohon që *“[...] gjykata pa ndonjë arsyetim të qëndrueshëm, nuk ka shqyrtuar provat e propozuara nga mbrojtja. Provat e paadministruara nga kjo gjykatë janë shumë relevante dhe me ndikim për vërtetimin e fajësisë apo pafajësisë së tij. Në procedurën e zhvilluar në Gjykatën e Qarkut në Prishtinë, mbrojtja e Parashtruesit kishte kërkuar që gjykata të administrojë edhe provat të cilat kanë të bëjnë me pjesën e përgjegjësisë së aktorëve të tjerë në fatkeqësinë e komunikacionit, e sidomos shpejtësinë e automjetit me të cilin është ndeshur fillimisht automjeti i Parashtruesit, [...], si dhe ekzaminimin teknik të veturë të cilën ishte duke e drejtuar Parashtruesi në ditën kritike. Një gjë e tillë u kërkuar nga mbrojtja, duke u mbështetur në deklaratimet e ekspertit të komunikacionit [...], sipas të cilit në aksidentet e komunikacionit kontribuojnë tre faktorë dhe atë: faktori njeri, faktori rrugë dhe faktori makine. Duke marrë parasysh faktin se në çështjen penal-juridike në fjalë për të vërtetuar faktet relevante është angazhuar eksperti i komunikacionit, ai është munduar të japë përgjigje në ekzistimin apo mosegzistimin e dy faktorëve të parë dhe kontributin e tyre në shkaktimin e aksidentit të komunikacionit. Për këtë arsye, e gjithnjë duke marrë parasysh se faktori makinë ka mund të jetë kontribuues në aksidentin në fjalë, gjykata është dashur që të administrojë edhe këtë provë, duke angazhuar ekspertin e*

lëmese së makinerisë, në mënyrë që të vërtetohet ndikimin apo mos-ndikimin e këtij faktori në shkaktimin e aksidentit. Ky mohim nga ana e Gjykatës është cenim i të drejtave të Parashtruesit.”

(ii) Gjykata e Qarkut në Prishtinë mbështet vendimin në dëshminë e personit i cili nuk ka mund të japë informata për ngjarjen-aksidentin

- Parashtruesi pohon që *“z. [...] nuk ka qenë vrojtues i drejtpërdrejtë i ngjarjes së ndodhur dhe për këtë arsye nuk është dashur të dëgjohet në cilësinë e dëshmitarit.”*

(iii) Vlerësimet e Gjykatës së Qarkut në Prishtinë, në lidhje me ekspertizën e ekspertit të komunikacionit

- Parashtruesi pohon që *“Në pjesën arsyetuese të Aktgjykimit (fq. 7), gjykata konstaton se “Gjykata ia ka falë besimin ekspertizës me arsyetimin se e njëjta në mënyrë të detajuar ka dhënë shpjegime për të dhënat e vërtetuara nga shkresat e lëndës, në të cilat e ka bazuar ekspertizën, por edhe për metodat shkencore të cilat i ka përdorë gjatë ekspertimit të bërë”. Ky vlerësim i punës së ekspertit nga Gjykata është shumë sipërfaqësore dhe jo-kritik. Ekspertiza është provë sikurse edhe provat tjera në procedurën penale dhe rrjedhimisht gjykata duhet ta vlerësojë këtë provë duke arsyetuar rrjedhën logjike të saj. Gjykata nuk mund të konstatojë se ekspertiza është në përputhje me metodat shkencore, sepse po ti dinte metodat shkencore nuk do të kishte pasur nevojë të angazhojë ekspert. Ekzistojnë një mori rregullash shkencore në lidhje me përcaktimin e shpejtësisë së automjetit para shkaktimit të aksidentit. Prandaj konsiderojmë se kërkesa e mbrojtjes së të pandehurit (tani të gjykuarit) për përsëritjen e ekspertizës apo për ekspertizë nga një ekspert tjetër i komunikacionit ishte e arsyeshme dhe kishte për qëllim verifikimin e metodave shkencore të përdorura në këtë rast penalo-juridik.”*

(iv) Aktgjykimi i Gjykatës Supreme Ap. nr. 134/2011

- Parashtruesi pohon që *“Gjykata Supreme e Kosovës, duke vepruar si gjykatë e shkallës së dytë nuk ka dhënë arsye të qarta juridiko-kushtetuese në aspekt të të gjitha fakteve të cilat janë relevante për dhënien e një vendimi të ligjshëm, por në mënyrë eksplicite, pa ndonjë vlerësim, i ka vlerësuar si të pabazuara pretendimet ankimore të Parashtruesit të kësaj kërkesë.”*

(v) Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës Pkl. nr. 70/2012

- Parashtruesi pohon që *“Gjykata Supreme me këtë rast nuk çmon fare se për çfarë arsye e konsideron ekspertizën e ekspertit të komunikacionit si të drejte, por vetëm ja falë besimin vlerësimeve të Gjykatës së Qarkut në Prishtinë pa ndonjë vlerësim kritik të këtij pretendimi ankimore.”*

18. Për me tepër parashtruesi i referohet Kraska kundër Zvicrës, ky *“Gjykata Evropiane ka thënë se efekti i Nenit 6.1 është që t'ia mundësojë gjykatës kompetente të kryeje ekzaminimin e duhur të parashtrësive, të argumenteve dhe provave të sjella nga palët, pa cenuar vlerësimin nëse ata janë apo nuk janë të rëndësishme për vendimin e saj” (shih Kraska kundër Zvicrës, Parashtrësia nr. 13942/88, Aktgjykimi i 19 prillit 1993).*

19. Gjithashtu, sipas parashtruesit, *“gjkata duhet të bëjë një ekzaminim të vërtetë të argumenteve dhe dëshmive të palëve, duke vlerësuar rendësin e tyre për vendimin që do të dorëzohet.”* (shih Quadrelli kundër Italisë, Parashtrësia nr. 28168/95, Aktgjykimi i 11 janarit 2000).
20. Për me tepër parashtruesi i referohet Bonisch kundër Austrisë, ky *“Gjykata Evropiane ka gjetur shkelje të Nenit 6.1 të Konventës Evropiane kur mbrojtja ka qenë në vështirësi për të caktuar një ekspertizë të re – tjetër”* (shih BÖNISCH v. AUSTRIA, Parashtrësia nr. 8658/79, Aktgjykimi i 6 majit 1985).
21. Parashtruesi, gjithashtu, pohon se *“Njëheri, po kjo gjykatë ka gjetur shkelje të Nenit 6.1 të Konventës Evropiane kur dëgjimi i ekspertëve të tjerë (duke përfshirë një ekspert privat i cili kishte ardhur në rezultate të ndryshme) ishte refuzuar nga gjykata pasi që ishte dëgjuar vetëm një ekspert i një instituti që kishte konkluduar në dëm të të pandehurit* (shih Brandstetter kundër Austrisë, Parashtrësia nr. 13468/87, Aktgjykimi i 28 gushtit 1991, G.B. kundër Francës, Parashtrësia nr. 44069/98, Aktgjykimi i 2 tetorit 2001 dhe Benderskiy kundër Ukrainës, Parashtrësia nr. 22750/02, Aktgjykimi i 15 nëntorit 2007).

Kërkesa për masë përkohshme

22. Parashtruesi kërkon që Gjykata të vendosë masë të përkohshme për shkak se:
 - a. *“[...] një zbatim i këtij aktgjykimi antikushtetues do të privonte Parashtruesin nga liria me muaj e ndoshta edhe me vite [...]” dhe “do të shkaktonte dëme të pariparueshme për Parashtruesin pasi që ai do të privohej nga liria pa iu ofruar atij një procedurë në rastin penalo-juridik që i garantohet me Kushtetute.”*
 - b. *“Nëse një aktgjykim i favorshëm nga Gjykata Kushtetuese do të shkaktonte rigjykim të mundshëm të këtij rasti ku Parashtruesi do të mund të lirohej nga përgjegjësia, atëherë mungesa e kësaj mase të përkohshme do të linte Parashtruesin me një vuajtje të jashtëligjshme të një dënimi të pamerituar.”*
 - c. *“[...] privimi nga liria nuk mund të zhbëhet pasi që [...] nuk do të kompensohet koha që Parashtruesi do ta kalonte i privuar nga liria, dhe pasojat fizikopsikike që një privim i tillë do të lente në Parashtruesin. Ky theksim qëndron edhe me shumë duke pasur parasysh gjendjen e mjere shëndetësore të Parashtruesit, të cilit nuk do të mund t'i ofrohej kujdesi i mjaftueshëm shëndetësor brenda institucionit korrektues.”*

Vlerësimi i kërkesës për masën e përkohshme

23. Pas dëgjimit të Gjyqtarit Raportues, Kadri Kryeziu, dhe diskutimit të këndvështrimeve të parashtruesit të kërkesës të paraqitura me shkrim, më 21 shtator 2012 Gjykata mbajti këshillim dhe shqyrtoi.
24. Gjykata konkludoi se, pa paragjykuar vendimin përfundimtar të kërkesës, parashtruesi i kërkesës ka ofruar argumente mjaft bindëse se zbatimi i Vendimit të Gjykatës Supreme, Pkl. nr. 70/2012 të 22 qershorit 2012, dhe i urdhër dënimit të Aktgjykimit të Gjykatës së Qarkut në Prishtinë, P. nr. 485/09 të 26 nëntorit 2010, si dhe Aktgjykimit të Gjykatës Supreme, Ap. nr. 134/2011 të 8 marsit 2012, dhe privimi i tij nga liria mund të rezultonin me dëmtimin e pandreqshëm të parashtruesit të kërkesës.

PËR KËTO ARSYE

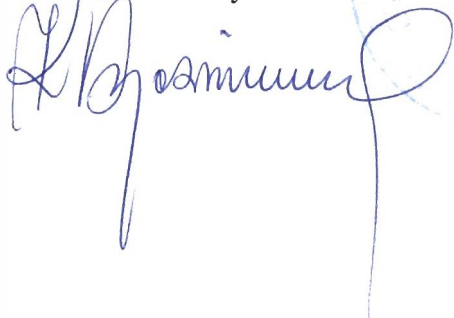
Gjykata Kushtetuese në bazë të nenit 116(2) të Kushtetutës dhe nenit 27 të Ligjit, më 21 shtator 2012,

VENDOSI

- I. TË LEJOJË, me gjashtë vota për dhe dy kundër, masën e përkohshme;
- II. TË LEJOJË masën e përkohshme në kohëzgjatje deri më 31 dhjetor 2012, duke filluar nga data e miratimit të këtij Vendimi;
- III. TË SUSPENDOJË MENJËHERË zbatimin e Vendimit të Gjykatës Supreme Pkl. nr. 70/2012 të 22 qershorit 2012, urdhër dënimit të Aktgjykimit të Gjykatës së Qarkut në Prishtinë, P. nr. 485/09 të 26 nëntorit 2010 si dhe Aktgjykimit të Gjykatës Supreme, Ap. nr. 134/2011 të 8 marsit 2012, për të njëjtën periudhë kohore;
- IV. Ky Vendim do t'u komunikohet palëve; dhe
- V. Ky Vendim do të publikohet në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit dhe hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtari raportues

Mr.sc. Kadri Kryeziu

Kryetari i Gjykatës Kushtetuese

Prof. dr. Enver Hasani

